

Carlos Aires :
Cry Me A River

2022 . 0 4 . 1 4 . – 0 6 . 1 1 .
Megnyitó: 2022. április 13. 18 óra

Megnyitja: Petrányi Zsolt, művészettörténész

Megnyitóbeszéd

Tisztelt Látogatók,

Mi a közös egy szerelmi vallomásban és egy képzőművészeti alkotásban? Vagy mi a közös egy bankjegyben, és egy dalszövegben? Vagy hogyan viszonyul egy barokk tér a rohamrendőrök táncához? Nagyon sok szállal kapcsolódnak egymáshoz – ezt bizonyítja Carlos Aires kiállítása.

A pop és jazz dalok az emlékezet lenyomatai. Élethelyzetekben vannak a segítségünkre, gyógyítanak, felvidítanak, vagy éppen mellettünk vannak a szomorúságunkban. A zene jellemzi az embert, mondja Carlos Aires, és teljesen igaza van, mert nemcsak a kamaszkorra jellemző, hogy az identitásunkat stílusok és előadók mentén próbáljuk körül határolni. Persze egy élet során ezek a kategóriák azért lazulnak, de a tól-ig, hogy milyen zene jöhet, és milyen nem, az azért meghatározza az igényesség vagy az érdeklődés horizontját. A dalokban sokszor fedezzük fel érzelmeink pontos lenyomatát. A szövegek néha azt mondják ki, amit magunk nem merünk, sőt, a legjobb az, amikor jól odamondanak egy szituációban, úgy, ahogy kell, és ahogy nekünk nem jutna eszünkbe odamondani.

De amiért nem véletlen, hogy Carlos Aires random módon idéz pop és jazz szövegeket, az az, hogyha kiemelünk egy-egy sort a maga zenei és szövegkontextusából, olyan jelentésekhez juthatunk, amelyek váratlan módon lesznek aktuálisak, akár történelmi, társadalmi, vagy emberi szituációkhoz adnak hozzá, attól függetlenül, hogy mi volt a szövegíró eredeti szándéka. Ezek a sorok, nyelvtől függően – nekünk a magyar és az angol a mérvadó – végig kísérik az életünket, újabb és újabb adalékokkal szolgálva mindennapi élményeinkhez.

A The Smiths zenekar Rusholme Ruffians című számának az a sora, - csak hogy Carloshoz hasonlóan a szerelmes daloknál maradjunk – hogy „So scratch my name on your arm with a fountain pen, it means you really love me” / Karcold fel a nevemet a karodra egy töltőtollal- az azt jelenti igazán szeretsz – nekem kamaszkorom óta jelent valamit, egy időtlen kifejezése az önzetlen szerelemnek, attól függetlenül, hogy bárkinek is ehhez társítva eszébe jut-e egy dallam, vagy a zenekar egyedülálló hangzása a nyolcvanas évekből.

Szóval Aires ezeket az időtlen sorokat különböző médiumú ábrázolásokkal való konfrontációra használja, például archív fényképek, vagy pénzekben lévő portrék képeivel való párosításkor. Az itt látható fekete fehér fotósorozat a középkori szövegszalagok hagyományát idézi, hogy a különböző szereplők szájába adja az arany, gót betűkkel felírt üzeneteket. A gót betű persze a harmincas évek nemzetszocialista szövegeire utal, a képek témái is konfrontatívak, de ezek az ellentétek azok, amik a mű jelentését adják: a hatalom időtől és tértől függetlenül szövi át a magánéletet, és ezt a világ legtermészetesebb dolgának tartjuk.

Ahogy az életünket átszövik a dalszövegek, úgy jelenti mindennapjaink komfortélményét a pénz. A fizetés egy szám, de annak materializált formája a bankjegy. Ez, mint tárgy, a kibocsátó ország Nemzeti Bankjának tulajdona, rongálása bűncselekmény. Viszonyunk hozzá ambivalens, ha kevés, az a baj, ha sok, az a baj, de akik itt vagyunk a teremben, mi nem ismerjük a megszerzésének törvénytelen útjait. Viszont azzal sem vagyunk tisztában, hogy a megrongálása vagy megsemmisítése is törvénytelen. Carlos a táncoló Obama házaspárról készült munkáját így büntetendő módon készítette el, a sokak számára a Függetlenségi Nyilatkozat aláírásának ábrázolása miatt szimbolikus 2 dolláros bankjegyen a táncolók Barack és Michelle eredeti pénzekből való kimetszés révén jelennek meg. Pénzzel és a dalszövegekkel is kapcsolatos Carlos másik sorozata, amiből itt egyet látunk, az angol királynőt ábrázoló nyomtatot a Queen szövegével, ami csak akkor olvasható, ha mozgunk a kép előtt- a valóság és a valóságosság, az igaz és a hamis, ezek mind olyan témák, amik a művek központi kérdései.

Ha már a hatalom, az egyén, a jó és a rossz, az élet és a halál, a szerelem és annak az elmúlása, akkor a barokk magánkastélyban tangózó, rohamruhába öltözött rendőrpár nemcsak a szépségben való megbékélést, a tangó eredeti, férfipárostáncát jeleníti meg, hanem a burzsoázia hatalomhoz fűződő kölcsönös támogató viszonyát.

Miközben nézzük gyönyörű lépéseiket az elhagyott, festői barokk térben, arra gondolunk, hogy az agresszivitást és érinthetetlenséget sugalló kommandós dressz alatt érzékeny – emberi – lélek lakozik, amit a filmen leginkább a szemek játéka ad vissza.

A kiállítás másik fő műve, szintén a pénzről vett szemmotívumokat sokszoroz egy aranyozott felületen – de címével egy filmre utal. A Reflection In A Golden Eye – John Huston 1967-es filmje Marlon Brando és Elisabeth Taylor főszereplésével készült hollywoodi film eredetileg fekete fehérben, arany színezettel mutatott egy amerikai filmgyártástól szokatlan drámai történetet. A mű egy tükör, amiben magunkat látjuk, de bankjegyek szemeivel néz vissza – kell ennél több ahhoz, hogy megértsük a pénztől való függőségünket, a munkától való kiszolgáltatottságunkat? Nem, nem kell ennél több.

Carlos Aires munkái, valljuk be kedves vendégek, baromi jól néznek ki. És ezt azért kell hangsúlyozni, mert a konceptualizmussal szemben Carlos a művek elsődleges megjelenése mellett érvel, mondván, ha nincs egy elődleges vonzerő a művekben, amelyek a kinézetükből fakadnak, akkor nehéz átadni bármilyen üzenetet is a közönségnek. Így ezen a kiállításon nem kell bogarászni a leíró szöveget, hanem csak egyszerűen át kell adni magunkat a művek élvezetének, és hagyni, hogy minden kertelés nélkül hasson ránk. Lesz, ami lesz, jöjjön, aminek jönnie kell, e szavakkal a kiállítást megnyitom.

Petrányi Zsolt